

SLOVENSKA vestnik

Letnik XX.

Celovec, petek, 31. december 1965

Štev. 53 (1231)

Izhodišča za novo leto so ugodna

Leto, od katerega se poslavljamo, je bilo za koroške Slovence brez dvoma zelo pomembno. Zlasti obiski in razgovori med državniški sosednih držav in dežel so vedno spet poudarili važnost manjšine kot pomembnega faktorja v medsosedskih odnosih. Tako je avstrijski kancler dr. Klaus v Beogradu izrecno obljubil, da hoče republika Avstrija reševati še odprta vprašanja v sporazumu in sodelovanju z manjšino; isto gledanje pa je prišlo do izraza tudi ob uradnem obisku koroškega deželnega glavarja Sime v Sloveniji.

Pravno gledano so za neposredno borbo koroških Slovencev važni predvsem naslednji vidiki:

- v vseh razgovorih je bilo priznano, da je vprašanje manjšine vprašanje obeh držav, ki sta se svoječasnno sporazumeli v zaščito manjšine na določbe člena 7 avstrijske državne pogodbe;

- manjšina je samostojen subjekt svojih teženj in zato v sodobni koncepciji manjšinske politike ne more biti več mesta za pojmovanje manjšine kot objekta barantanja za druge interese;

- v tem smislu manjšina ne more biti več element spora in spotike med sosednjima državama, marveč postaja vsebolj element zblžanja in sporazumevanja;

- v državi sami manjšina s tem pomeni obogatitev in plemenitev kulture in vsega družbenega življenja;

- v konkretni koroški problematiki sta ob teh obiskih osrednji organizaciji koroških Slovencev — Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev — dosegli mednarodno priznanje kot predstavnosti slovenske narodne skupnosti na Koroškem;

- s povabilom obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev s strani Izvršnega sveta SR Slovenije in z obiskom sta bili končno manifestirani načeli, da ima sleherna manjšina po eni strani naravno pravico do neposrednih stikov z matičnim narodom, po drugi strani pa, da ima sleherni narod naravno pravico, da se zanima in zavzema za življenjske interese svojega ljudstva v zamejstvu.

Ce tako interpretiramo vsebino stikov in srečanj med našo domovino Avstrijo ter Jugoslavijo v tem letu, potem so le-ti za nas koroške Slovence brez dvoma bistvenega pomena.

Ni vzroka, da teh kontaktov ne bi tako pozitivno ocenili, kajti kancler dr. Klaus je svoje obljube in izjave, ki jih je podal v Beogradu, ponovil v avstrijskem parlamentu, ki je poročilo z odobravanjem vzel na znanje, in še pred koroškimi Slovenci na proslavi v Celovcu. Novi koroški deželni glavar Sime je že pred svojim obiskom v Sloveniji v vladni deklaraciji priznal prisotnost slovenske manjšine na Koroškem in poudaril potrebo pozitivnega upoštevanja tega dejstva tudi v deželni politiki. Končno je tudi sam državni predsednik Jonas že kot kandidat na svojem volilnem pohodu in pozneje kot izvoljeni prezident na svojem prvem uradnem obisku na Koroškem izpovedal načelo, da v današnjem svetu, ki stremi vseposvodsod za združitvijo in razumevanjem med narodi ni več mesta za narodnostno mržnjo in nacionalne spore, marveč je potrebno mirno sožitje in razumevanje, pri čemer so koroške obmejne občine, kjer so že prišle do tega spoznanja in to tudi v praksi izvajajo, lahko vzor drugim in še širšim stremljenjem.

Vendar pa, kakor je pred kratkim dejal predsednik južnotirolske ljudske stranke dr. Magnago, za obstoj in razvoj manjšine ne zadostujejo le lepe izjave in dobra volja, marveč je manjšini treba z dejanskimi ukrepi zagotoviti pravice, ki ji grejo. To velja v polni meri tudi za nas na Koroškem.

Ob vseh pozitivnih izjavah so namreč po desetih letih veljavnosti državne pogodbe še številna odprta vprašanja, ki nujno terjajo rešitev. Le-ta so znana vladni ter segajo od nezadovoljivo rešenega šolskega vprašanja preko priznanja enakopravnosti slovenskega jezika v sodstvu in zlasti v upravi, na cerkvenem področju in na topografskih napisih na vsem dvojezičnem ozemlju do uresničitve že obljubljenega gradnje lastnega poslopja za slovensko gimnazijo in dodelitve javnih sredstev za naše kulturne težnje.

Koroški Slovenci pa se tudi zavedamo, da obstoj in razvoj manjšine v prvi vrsti zavisi od njene lastne življenjske volje in njenega lastnega prizadevanja. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je zato ob izkušnjah desetletnega prizadevanja za uresničenje člena 7 državne pogodbe v smislu in duhu Spomenice koroških Slovencev sprejela ob začetku tega leta nove obveznosti in smernice v obliki programa o narodno-političnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Tako pripravljene stopamo kljub vsem težavam z optimizmom v novo desetletje borbe za uresničenje upravičenih teženj našega ljudstva na Koroškem. Osnova naše narodno-politične koncepcije je dejstvo, da smo koroški Slovenci avstrijski državljani, ki imamo do države enake obveznosti kakor vsi ostali državljani, ki nam pa grejo tudi enake pravice kakor vsem ostalim. Zavestno in iskreno se vključujemo v splošno družbeno in državno življenje republike Avstrije, pri tem pa se zavedamo tudi svoje naravne pravice in obenem dolžnosti, da vzdržujemo žive stike tudi z matičnim narodom.

Zato s posebnim zadovoljstvom pozdravljamo bližnji uradni obisk državnega predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita v naši državi, prepričani, da ta obisk predstavlja višek meddržavnih stikov in najvišjo manifestacijo dobrososedskih odnosov, ki morajo nujno priti do izraza tudi v konkretnem reševanju še odprtih vprašanj naše narodne skupnosti.

Že v prihodnjih tednih in mesecih bomo tudi koroški Slovenci kot polnopravni državljani z aktivno udeležbo pri državnozborskih volitvah soodločali o bodoči vladi in nadaljnji politiki naše države.

Kakršnakoli bo nova vlada, bomo tudi od nje zahtevali svoje pravice in pričakujemo, da bo — neobremenjena s skrbjo za izid volitev — končno resno pristopila k reševanju tudi našega vprašanja. Pogoji za to so bili ustvarjeni že v tem letu, ko je ministrski svet končno rešil ves čas nejasno in sporno vprašanje pristojnosti za reševanje manjšinskih vprašanj ter odločil, da je za to vprašanje neposredno pristojen zvezni kancler. To velja tudi za neposredne kontakte z manjšino, ki jih je doslej na lastno pobudo skliceval zunanji minister dr. Kreisky in ki so brez dvoma pomenili velik korak naprej in mnogo prispevali k uveljavljanju načel in spoznanj sodobnega reševanja narodnostnih problemov. Kontakti s pristojnimi faktorji vlade bodo lahko še bolj učinkoviti, saj ne bodo več le informacijski, marveč delovni z možnostjo neposrednih odločitev in dejanske realizacije.

Ce bomo pri tem tudi enotni sami doprinesli svoje ter vsi skupaj brez razlike političnega in svetovnonazornega gledanja pomnožili svoja pri-

Jubilejno zasedanje OZN je utrdilo zaupanje v svetovno organizacijo

Že v zadnji številki našega lista smo kratko poročali o zaključku letošnjega jubilejnega dvajsetega zasedanja Glavne skupščine OZN. O tem zasedanju prevladuje enotno mnenje, da je po intenzivnem in hkrati konstruktivnem delu pressegalo marsikatero prejšnjo zasedanje, po doseženih rezultatih pa se lahko meri tudi z najbolj uspešnimi zasedanji, kar jih je imeia OZN v svoji dvajsetletni zgodovini.

Eno izmed najpomembnejših mest v pozitivni bilanci jubilejnega zasedanja nedvomno zavzema sklep o sklicanju svetovne razorožitvene konference, na katero bodo povabili vse države sveta. V ta okvir spada tudi splošni sporazum o tem, naj bi jedrskega orožja ne širili na države, ki ga doslej še nimajo. Končno pa so na tem zasedanju načelno razglasili Afriko za brezatomsko območje.

Drugo področje, ki je na letošnjem zasedanju OZN zavzemalo zelo važno mesto, so vprašanja mednarodnih gospodarskih odnosov. Po dolgem prizadevanju so končno le sklenili ustanoviti posebno organizacijo Združenih narodov, ki bo obravnavala probleme industrijskega razvoja nerazvitih držav. S tem je prevladalo spoznanje, da je treba poiskati sodobne rešitve za probleme mednarodnih gospodarskih odnosov, da bi zares pomagali deželam v razvoju in tako polagoma zgladili prepad med razvitim in nerazvitim delom sveta, v čemer je danes velika nevarnost za mednarodni mir.

Zadnji dan jubilejnega zasedanja so dosegli še vrsto pomembnih

sklepov, ki bodo lahko pozitivno vplivali na bodoče delo OZN, pa tudi na nadaljnji razvoj v svetu. Tukaj je treba predvsem omeniti deklaracijo o prepovedi neposrednega ali posrednega vmešavanja v notranje zadeve drugih držav in narodov. Tozadevno resolucijo je predložila Sovjetska zveza, končno pa so se sporazumeli o kompromisni rešitvi, ki jo je predlagala Združena arabska republika in ki predstavlja politični temelj, na katerem bo mogoče na prihodnjem zasedanju Glavne skupščine načelo o ne-vmešavanju spremenili v mednarodnopravno normo, ki bo obvezovala vse države. Kolonialna vladavina, apartheid in rasna diskriminacija so bili s posebno resolucijo proglašeni za zločin proti človeštvu, ustanovljen pa bo odbor 17 držav, ki bo pripravil mednarodno konferenco o človeških pravicah.

Podpora sovjetske javnosti osvobodilnemu gibanju v Vietnamu

Sovjetska zveza v vietnamsko vojno sicer ni neposredno vpletena, vendar zaradi tega ne stoji povsem ob strani dogodkov, ki se odvijajo v Vietnamu. Že od vsega začetka nudi sovjetska vlada moralno podporo vietnamskemu osvobodilnemu gibanju ter v raznih mednarodnih forumih, zadnje čase predvsem v Glavni skupščini OZN, ostro napada ameriško politiko vmešavanja v notranje zadeve vietnamskega ljudstva.

Medtem ko se je ta podpora doslej omejevala le na diplomatsko dejavnost in je bila več ali manj le deklarativnega značaja, pa kažejo najnovejši dogodki v Sovjetski zvezi, da bo ta pomoč dobila vsebolj konkretne oblike. To izhaja na eni strani iz sporazuma, ki sta ga pred nedavnimi podpisali Sovjetska zveza in DR Vietnam (Severni Vietnam — op. ured.) in kateri se nanaša na gospodarsko sodelovanje med obema dr-

Predsednik Tito bo februarja obiskal Avstrijo

Kakor smo v našem listu že poročali, je predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito sprejel vabilo zveznega predsednika Franza Jonasa za obisk v Avstriji.

Po vesteh, ki so bile objavljene te dni, bo predsednik Tito prispel na enotedenski uradni obisk v Avstrijo 8. februarja 1966.

Več ali manj edina temna senca, ki je spremljala jubilejno zasedanje OZN, je vietnamska vojna, ki predstavlja resno nevarnost za mir v svetu. Vendar pa je mednarodna javnost prepričana, da je 20. zasedanje Glavne skupščine znova ohrabilo upe v vlogo in moč svetovne organizacije.

žavama ter na sovjetsko pomoč Vietnamu. Na drugi strani pa je Sovjetsko zvezo zajelo množično gibanje za pomoč in podporo vietnamskemu osvobodilnemu gibanju, ki prihaja do izraza v številnih protestnih zborovanjih, na katerih sovjetska javnost protestira proti ameriški angažiranosti v Vietnamu.

Kljub vsem prizadevanjem mednarodne javnosti se vojna v Vietnamu nadaljuje; le za božične praznike je vladalo kratko sporazumno premirje. V Južnem Vietnamu je osvobodilno gibanje slavilo 5-letnico svoje ustanovitve in je bilo ob tej priložnosti izvedeno številnih izrazov solidarnosti iz vseh delov sveta. Pozdravno brzojavko je poslala tudi vseafriška sindikalna unija, ki je obsodila »zločine ameriškega imperializma« ter zahtevala od Amerike, naj umakne svoje vojaške enote iz celotne jugovzhodne Azije in tako omogoči mir.

V JUGOSLAVIJI:

Od jutri naprej nov denar

V okviru gospodarske reforme, ki jo trenutno izvajajo v Jugoslaviji, bodo od 1. januarja 1966 dani v obtok tudi novi bankovci in kovanci. Kakor smo v našem listu že poročali, bo vrednost novega dinarja v primerjavi s starim 1:100.

Od jutri naprej bodo v obtoku novi bankovci po 50, 10 in 5 dinarjev ter kovanci po 1 dinar in 5 par, ki bodo odgovarjali dosedanjim bankovcem po 5000, 1000 in 500 dinarjev. Stari kovanci po 10, 20 in 50 dinarjev bodo še nadalje ostali v obtoku in bodo imeli vrednost 10, 20 in 50 par, medtem ko bodo stari kovanci po 1 in 2 dinarja veljali eno oziroma dve pari.

Novi bankovci se bodo od starih razlikovali le po novem napisu in

novem datumu izdaje, novi kovanci po 1 dinar in 5 par pa bodo iz zlitine niklja in bakra.

Stari bankovci bodo ostali v obtoku še kaka tri leta ter bodo zakonito plačilno sredstvo skupaj z novimi bankovci in kovanci, kateri bodo prišli v obtok postopoma. Zato bodo za vse vrste blaga začasno veljale dvojne cene — namreč po starem in po novem denarju.

CENJENE BRALCE

prosimo za razumevanje, ker je današnja številka izšla samo na štirih straneh. Zato pa prilagamo stenski koledar »Slovenskega vestnika« kot majhno priznanje zvestim bralcem in naročnikom. Želimo, da bi bil naš list tudi v novem letu zvest spremljevalec in prijatelj, zato prosimo, da ga širite v krogu svojih znancev in mu pridobivate novih naročnikov.

Uredništvo in uprava

zadevanja na kulturnem in gospodarskem področju, posvetili vso svojo skrb za vzgojo predšolske, šolske in študentske mladine z odgovornim in aktivnim spremljanjem dogajanja na šolsko-političnem področju, nam bo gotovo tudi novo leto pomenilo korak naprej k zagotovitvi življenjskih teženj našega ljudstva na Koroškem.

Dr. Franci Zwitter
predsednik Zveze slovenskih organizacij
na Koroškem

NOVOLETNA RAZMIŠLJANJA O VPRAŠANJH NAŠIH VASI:

Delovna mesta za vse, ki na kmetiji ne morejo več shajati

Kmet bo ostal le, kdor kmet ostati hoče

Vse je preraslo iz preteklosti in se razvilo v sedanost in mi bomo bodočnosti le kos, če bomo upoštevali stvarnost sedanosti ter nauke in izkušnje preteklosti. Na to življenjsko resnico nalefimo vedno spet, ko premišljujemo o sedanosti in ko upiramo svoje poglede v bodočnost.

Na to življenjsko resnico pa se vračamo zlasti v teh dneh, ko stopamo v novo leto. Hkrati ko ugibamo, kaj nam bo naklonilo, obračamo svoj pogled nazaj na leto, od katerega se poslavljamo, in luščimo iz njega nauke in izkušnje, ki nam jih je prineslo. To se v teh dneh ponavlja vsako leto, bodisi v našem zasebnem in družinskem življenju, bodisi na področju našega gospodarskega in narodnega življenja. Vprašanja, ki stopajo v takih dneh pred nas, so vsako leto obsežnejša, ker je tudi tempo razvoja industrijske družbe iz leta v leto naglejši.

Posebno pereča in razmišljanja vredna in potrebna pa so v teh dneh vprašanja našega kmečkega prebivalstva in naših vasi. V naslednjem hočemo o njih nekoliko globlje spregovoriti.

Leto 1965 kmečkim ljudem ni bilo naklonjeno. Od zgodnje pomladi do pozne jeseni je naše delo in naša prizadevanja spremljalo našim njivam in travnikom skrajno škodljivo vreme. Večkrat so šla preko naših dolin neurja in nalivi, med katerimi smo najbolj bridko občutili vremensko kalastarstvo v prvih dneh septembra. Zorenje poljščin se je zakasnilo in letina je ostala globoko pod povprečjem prejšnjih let. Kmečko delo je bilo lani slabo poplačano.

Toda skrajno neugodno vreme ni bilo edina značilnost tega leta, ki je vplivala na položaj naših kmetij. Bolj kot vreme je vplival nanj pospešeni proces razvoja kmetijstva v industrijski družbi. Leto 1965 nam je še bolj kot prejšnja leta jasno predočilo, da preživljamo proces dalekosežnih sprememb v pogojih kmetijstva in kmetovanja na naših družinskih kmetijah. Še bolj kot prejšnja leta je tekem minulega leta postalo jasno, da v pogojih,

ko nas industrija in trgovina silita v vedno večjo odvisnost od razvoja povpraševanja, ponudbe in cen za naše pridelke in

ko moramo v vedno manjši meri razpoložljive ročne delavce na kmetijah nadomeščati z vedno večjimi in kompletnijimi stroji,

z dosedanjimi načini kmetovanja tekorekč nobena kmečka družina ne more več priti na zeleno vejo in na svoj račun. Z dosedanjimi načini kmetovanja in s klasičnimi oblikami kmetijske proizvodnje nobena kmečka družina s samim kmetijskim delom in z dohodki iz gozda ne more živeti življenja, ki ga na vasi živijo ljudje drugih poklicev. Da je temu res tako, najbolj občutilimo na vasi, ko vidimo, da iz leta v leto večje številno kmečkih družin išče svoj glavni zaslužek v delu po industrijskih in obrtnih podjetjih ali v turizmu, kmetijo pa drži le še zaradi stranskih dohodkov ali jo celo že gleda kot breme, ki se ga je treba znebiti.

Ta razvoj se letos ni ustavil, marveč je svoj tempo še pospešil. Še bolj kot v prejšnjih letih je postalo leto jasno, da bo kmet ostal le, če tisti, ki kmet ostati hoče, ker bo le tisti znal najti današnjemu času in bodočnosti ustrezno pot kmetovanja.

V proces takega razvoja v kmetijstvu in zlasti po naših vaseh nam ne povzroča toliko skrbi vprašanje nadaljnje obdelave zemlje in s tem zagotovitve prehrane prebivalstva, kot nam je povzročala vprašanje, ali bodo sedanji kmečki ljudje naših vasi, ki v vedno večji meri iščejo svoj zaslužek v drugih poklicih, našli na domačih tleh svoje stalno delovno mesto. V tej skrbi smo si na jasnem, da na večini kmetij, kjer sedanji lastnik upravlja kmetijo le še poleg svojega glavnega poklica, njegov sin ne bo več hotel kmetovati. Sedanji lastnik kot družinski oče se na svojem stalnem delovnem mestu v bližini svoje domačije še lahko zadovolji z nižjim zaslužkom, njegov sin ne bo več in bo zaradi tega šel s trebuhom za kruhom v širni svet, če na domačih tleh zanj ne bo zaposlitve z ustreznim zaslužkom.

Tako gledano so naše skrbi na pragu novega leta upravičene in to tembolj, ker prav ta razvoj čedalje bolj razjeda naše narodno telo in ker se zajeda v podobo naše vasi in njeno narodno- in srčnokulturno življenje.

*

Ko se s temi skrbmi v srcu na pragu novega leta razgledujemo v leto, v katerega vstopamo, in v čas pred nami, pogledimo najprej stvarne pogoje za tiste med nami, ki so še kmetje in ki to tudi ostati hočejo. Na nje se moremo obrniti le s pozivom, da s še večjo vnemo kot doslej prilagajajo svoje kmetovane potrebe časa in da z vztrajnim delom usmerijo svojo kmetijsko proizvodnjo tako,

da bodo z manjšim delom producirali in postavili na trg še več blaga, kot ga postavljajo. Razvoj od njih zahteva, da ustrezno povečajo površino svojih njiv in travnikov, da se bodo stroji, ki jih imajo in ki jih še potrebujejo, bolj izplačali in da bodo več pridelali. Istovčasno pa razvoj zahteva nadaljnjo specializacijo proizvodnje, ker bo vsak med njimi le po poti specializacije postal svoj najboljši strokovnjak in gospodarski svetovalec.

Ta poziv ima svojo globljo korenino. Ta poziv korenini v spoznanju, da mora tisti, ki kmet ostati hoče, prigrisati toliko, da bo lahko pokupil in obdelal tudi zemljo, ki jo njegov manjši sosed ne more ali noče več obdelati. Stvar naših kmetov, ki to še ostati hočejo, je, da bodo razpoložljivo zemljo po naših vaseh pokupili in s tem okrepili svojo posest, ker bodo le tako na svoji kmetiji lahko shajali in času primerno preživili svojo družino.

Po naših hribovskih področjih je to po pokazateljih, ki jih daje na razpolago družba za knjigovodstvo v kmetijstvu in gozdarstvu na podlagi knjigovodskih podatkov 250 kmetij, mogoče le, če ima kmetija v povprečju 13 ha reducirane kmetijske površine in okoli 20 ha gozda. Taka kmetija mora imeti skupno vsaj 13 govejih živalskih enot, od tega 6 krav molznic, potem lahko pride na okroglo 110.000 šilingov kmetijskih dohodkov, po odbitku vseh gospodarskih izdatkov in zaslužka dveh do treh oseb, ki celotno delo obvladajo, do okroglo 10.000 šilingov čistega dohodka.

Po naših ravninskih področjih je ta računica nekoliko bolj napeta. Po pokazateljih 70 kmetij, ki jih navaja družba za knjigovodstvo, je po teh področjih zaradi manjših površin gozda potrebna večja intenzivnost, ki je na drugi strani tudi mogoča. Povprečje teh 70 kmetij kaže, da je pri 13 ha reducirane kmetijske površine in pri 10 ha gozda na kmetiji potrebnih najmanj 16 govejih živalskih enot, od tega pa najmanj 7 do 8 krav, če hoče kmetija priti na 141.000 šilingov kmetijskih dohodkov, ki so zaradi večjega bremena poslopij potrebni, da pride na okroglo 10.000 šilingov letnega čistega dohodka.

Ker se po teh pokazateljih ravna v naši državi vsi ukrepi pospeševanja kmetijstva potam "zelenega načrta" in ker v skladu z njimi nihajo tudi cene, v kolikor jih država za kmetijske pridelke garantira, je za vsakogar, ki kmet ostati hoče, le priporočljivo, da se v letu 1966 bolj razgleduje po teh in podobnih pokazateljih rentabilnosti kmetovanja in da s svoje strani skrbi, da bo gospodarske pokazatelje svoje kmetije čim prej spravil na njihovo višino in da jih bo čimprej tudi prekosil, ker so navsezadnje že vedno pod pokazatelji državnega povprečja.

*

Za tem, ko smo naslovili nekaj novoletnih misli tistim med nami, ki tudi v prihodnje kmetije ostati hočejo, še nekaj misli k drugi plati našega perečega kmečkega in gospodarskega vprašanja po naših vaseh.

Ze vvodoma smo rekli, da v naši kmetijski problematiki povzročata vprašanje delovnih mest in zaslužka kmečkih družin, ki spričo takih pogojev na svoji kmetiji ne morejo več shajati, največ skrbi. Te skrbi so tem večje, če upoštevamo, da se je v razdobju 1951—1961 moralo zgolj iz velikovškega okraja odseliti 4000 prebivalcev, ker na domačih tleh niso našli zaposlitve. Spričo razvoja zadnjih let se upamo trditi, da bo desetletje 1961—1971 pokazalo še večji odstotek odselitev, ker smo prepričani, da je moralo v zadnjih letih veliko več kmečkih ljudi iskati zaposlitve v drugih poklicih, kot je bilo medtem ustvarjenih novih delovnih mest.

Zato imajo v letu 1966 tudi kmečki ljudje in kmečki zastopniki po občinah dvojezičnega ozemlja svojo poglobitveno nalogo v tem, da se skupno z delavci, obrtniki in trgovci odločno zavzemajo za povečanje obstoječih obrtnih in industrijskih podjetij in za naselitev novih. Kmečki ljudje in zastopniki po naših občinah se moramo bolj odločno zavzeti za to, da bo vsaj v desetem letu slovesno zagotovilo deželne in zvezne vlade, da bosta s posebno pomočjo pospešili gospodarski razvoj Južne Koroške in pomagali temu ozemlju iz gospodarske zaostalosti, dobilo otipljivejše oblike, kot jih je imelo v prvih devetih letih, ko bi pred kratkim kmalu 340 delavcev tovarne celuloze Rebrca zgubilo svoja delovna mesta, njihove družine pa zaslužek za kruh na domačih tleh.

Koroškemu dvojezičnemu ozemlju je treba v prvi vrsti pomagati s povečanjem števila delovnih mest. Ta zahteva je naša naravna pravica in naša dolžnost. Ljudje naših vasi in naše narodnosti morajo končno dobiti na domačih tleh možnost stalnega delovnega mesta. Zato se moramo vsak po svoje in vsi skupno prizadevati. Prav za kmečke ljudi je povečanje števila delovnih mest po naših krajih največjega pomena. Vsak delavec, ki bo s tem prizadevanjem lahko ostal med nami, pomeni novo družino konzumentov za naše pridelke, ki jih moramo drugače spravljati na oddaljeni trg, vsled česar jih dobimo navadno slabje plačane, kakor kmetje v bližini mest in industrijskih naselij.

ZA KOROŠKE DELAVCE:

Zvišane pokojnine že v januarju

Kakor poroča deželna poslovalnica Graz zavoda za starostno zavarovanje delavcev, bodo upokojeni delavci na Koroškem in Štajerskem izplačali zvišanih pokojnin v glavnem deležni že v januarju. Naknadno v februarju bodo dobili zvišanje izplačano le še delavci, katerih višine pokojnin ni mogoče preračunati s strojem.

Kakor smo poročali, bodo s 1. januarjem 1966 zvišane za 7% vse pokojnine, ki so bile odobrene pred 1. 1. 1963. V letih 1963 in 1964 odobrene pokojnine bodo zvišane za 3,5%. Za 7% bodo zvišane tudi osnove za izravnalne prispevke za najnižje pokojnine. Te osnove bodo od 1. 1. 1966 znašale na upokojenca ali vdovo (vdovca) 979 šilingov, delež za zakonca upokojenca pa bo zvišan na 375 šilingov. Prispevek za vsakega otroka, ki ga ima upokojenec na skrbi, bo znašal 107 šilingov.

BILANCA ENAJSTIH MESECEV:

Ugoden razvoj jugoslovanske zunanje trgovine

Gospodarska reforma v Jugoslaviji kaže svoje prve ugodne posledice. Najbolj so te posledice vidne v jugoslovanski zunanji trgovini, ki kažejo, da je do konca novembra Jugoslavija izvozila blaga v vrednosti 1192,4 milijarde dinarjev. S tem je v primerjavi s prvimi 11 meseci leta 1964 svoj izvoz povečala za 206,6 milijarde dinarjev ali za 21%. Ob naraščajočem izvozu pa je v tem času jugoslovanski uvoz nazadoval na vrednost 1461,9 milijarde dinarjev. S tem je bil za 50 milijard dinarjev ali za 3% nižji od istega razdobja leta 1964.

Jugoslovanski izvoz je pričel naraščati zlasti v drugem polletju in je narasel tako, da je bilo že koncem novembra izpolnjenih 96,7% letnega programa. Ker tudi decembrski izvoz ne bo zastajal za lanskim, je računati, da bo Jugoslavija svoj letošnji plan izvoza preseгла za 20%. To pričakovanje utemeljuje tudi povečanje obsega poslovnih zaključkov. Le-ta se je do konca oktobra povečal za 15% na vrednost 1221 milijard dinarjev. Regionalno gledano se je obseg poslovnih zaključkov s konvertibilnim območjem povečal za 12, z vzhodnoevropskimi državami za 17, z drugimi klirinškimi državami pa za 30%.

POŠIROKEM SVETU

BEOGRAD. — Ta teden je začel veljati jugoslovansko-madžarski sporazum o maloobsejnem prometu med obema državama, ki so ga podpisali 9. avgusta v Budimpešti. Sredi decembra je v Beogradu zasedala stalna jugoslovansko-madžarska komisija, ki je obravnavala tehnične priprave za začetek veljavnosti tega sporazuma.

BONN. — Z raznimi izgovori skušajo zahodnonemški politični krogi prikriti svoje razočaranje nad neuspehom, ki ga je ob svojem nedavnem obisku v Ameriki doživel kancler Erhard. Iz Washingtona se je namreč vrnil precej praznih rok, predvsem v vprašanju atomske oborožitve, kjer bi Zahodna Nemčija za vsako ceno hotela imeti "besedo", je moral vzeti na znanje, da trenutno tudi v Ameriki še niso pripravljene odpreti Nemcem pot do atomske bombe. Sicer pa si zahodne države glede skupne jedrske oborožitve tudi na splošno še niso na jasnem, za kakšno obliko sodelovanja naj bi se odločile; ali ta multilateralne jedrske sile v obliki "poštastnega trgovskega ladjevja" s skritimi raketami, ali za Wilsonov načrt o "atlantskih silah" z atomskimi podmornicami, ameriški in angleški bombniki ter raketami Polaris, ali pa za poseben odbor, ki naj bi po predlogu ameriškega obrambnega ministrstva McNamare prevzel večstransko odgovornost nad atomsko politiko.

AKRA. — Najkasneje do leta 1970 bo izšel prvi del "Afriške enciklopedije", v kateri bo objavljenih nad 2000 biografij afriških državnikov, politikov, znanstvenikov, javnih in kulturnih delavcev ter drugih znanih afriških osebnosti. Celotna enciklopedija, ki bo izhajala v angleškem, francoskem in arabskem jeziku, pripravljajo najuglednejši znanstveniki, publicisti, novinarji in sodelavci raznih zgodovinskih, prosvetnih in kulturnih ustanov iz skoraj vseh afriških držav. V desetih letih bo to veliko delo prikazalo zgodovinski, družbeno-politični, gospodarski in kulturni razvoj Afrike, prav tako pa tudi običaje, folkloro, književno ustvarjalnost in umetnost afriških narodov.

KOPER. — Svet za kulturo in šolstvo pri koprski občinski skupščini je pred nedavnim razpravljal o pouku Italijanskega jezika na slovenskih osnovnih šolah koprské občine. Na koprskem področju se učil Italijanščine 3065 učencev, pri katerih so ugovorili zelo lopi spehe. Za učitelje Italijanskega jezika bodo med zsmiskimi počinicami organizirali posebne seminarje. Občinska skupščina prispeva za ta pouk letno 17 milijonov dinarjev.

TOKIO. — Predsednik japonske vlade Eisaku Sato se je zavzel za pogajanja o miru v Vietnamu. Na pogajanjih naj bi poleg Južne in Severnega Vietnama, Amerike, Sovjetske zveze in LR Kitajske sodelovala tudi 18 držav, ki so se udeležile razorožitvene konference. Za taka pogajanja je Sato ponudil dobre uslove japonske. Vendar pa ta njegov poziv ni našel splošnega odobranja, ker je ravno takrat postalo znano, da je Japonska vsaj posredno vmešana v vietnamsko vojno, ker v japonskih tovarnah popravljajo ameriške letala, ki jih poškočujejo v bojih nad Vietnamom.

ATENE. — Nedavna razprava o gospodarskem položaju Grčije je pokazala, da se država nahaja v resni gospodarski krizi. V podkrepitve te ugotovitve so v parlamentu poudarili, da znaša letošnji proračunski primanjkljaj 4.100.000.000 draham, da so se devizne rezerve skrčile za 120 milijonov dolarjev in da je tudi zunanjetrgovinski primanjkljaj čedalje večji. Poslanci so bili enotnega mnenja, da je treba takoj sprejeti ustrezne ukrepe.

LONDON. — Predsednik Wilson je v svoji vladi izvedel nekaj sprememb, katerim pripisujejo politični krogi precejšen pomen. Dosedanji minister za letalstvo Roy Jenkins je postal minister za notranje zadeve in je zamenjal Franka Soskica, ki je postal lord čvar državnega pečata; Barbara Castle, dosedanja minister za prekomorski razvoj, je postala minister za promet ter je zamenjala Fraserja, ki se je vrnil v spodnji dom; za ministra za prekomorski razvoj je bil imenovan dosedanji minister za kolonije Anthony Greenwood, novi minister za kolonije je postal lord Langford, medtem ko je ministrstvo za letalstvo prevzel dosedanji pomočnik obrambnega ministra Fred Mulley.

SPLIT. — Dunajski esperantski muzej je podaril mednarodnemu esperantskemu letovišču v Primoštenu pri Šibeniku 70 knjig. Mednarodni esperantski odbor v Primoštenu je sklenil imenovati podarjeno knjižnico po Hugu Steinertu, znanem avstrijskem esperantistu in dolgoletnemu direktorju dunajskega esperantskega muzeja, katerega je tudi ustanovil.

BERLIN. — Vzhodnonemška časopisna agencija je, sklicujoč se na pooblastila "pristojnih", objavila podrobnost o atomskih minskih poljih, ki jih urojuje zahodnonemška vojska vzdolž meje med obema Nemčijama. Večina atomskega eksploziva trenutno hranijo v Kellingshensu, kjer pripadnike vojske še dalj časa urijo v uporabi atomskih min. Z atomskimi minami naj bi minirali cesto Bargholz-Gudow in avtomobilsko cesto severno od Lübecka ter mostove na teh cestah. V Spodnji Saški so minirane ceste severno od Wittenhausena, v Hessenu so položili atomske mine vzdolž cest v okolici Kassel, Kirchhaina, Heilingroda itd., pa tudi na Bavarskem so nastala že atomska minska polja.

MOSKVA. — V sovjetski prestolnici so uradno objavili, da bo predsednik britanske vlade Harold Wilson uradno obiskal Sovjetsko zvezo v dneh od 21. do 24. februarja prihodnjega leta in da bo gost sovjetske vlade.

DUNAJ. — Avstrija in Vzhodna Nemčija sta podpisali sporazum o obnovi in razširitvi trgovinskega sporazuma. Predvidevajo, da se bo v letu 1966 blagovna izmenjava med obema državama povečala za kakih 30 odstotkov.

BONN. — Zahodnonemška vlada je objavila poročilo, pa katerem je bilo letos septembra v zahodnonemški vojski 272.000 ljudi v sestavi kopenskih sil, 96.000 v letalstvu, 31.000 v mornarskih enotah in 37 tisoč v centralnih službah Bundeswehra in oremeljski obrambi, medtem ko je civilnih uslužbenecv imela vojska 150.000.

PARIZ. — Vse kaže, da bo Francija spet posvetila več pozornosti Evropski gospodarski skupnosti. Po vseh iz francoskih uradnih krogov je Francija namreč pripravljena sodelovati na konferenci zunanjih ministrov držav članic EGS, ki naj bi bila 17. in 18. januarja, medtem ko so ostale države predlagale 13. januar.

Dvorni svetnik dr. Otmar Rudan stopa v pokoj

Po več kot 40 letih službovanja stopa v pokoj eden najvišjih uradnikov koroške deželne vlade, dvorni svetnik dr. Otmar Rudan. Z njim ne zapušča večdesetletno delovanje le uradnik deželne vlade, ki je bil dokaj let namestnik ravnatelja deželnih uradov, marveč osebnost, ki je kot vodja kulturnega oddelka deželne vlade v veliki meri izoblikovala kulturno življenje v deželi, kjer se srečujejo kulture treh narodov in preraščajo ena v drugo. Sedanja stopnja kulturnega sodelovanja med Koroško in Slovenijo na eni ter med Koroško in sedanjo Furlanijo-Juljsko krajino na drugi strani je v veliki meri sad spodbud in prizadevanj dvornega svetnika dr. Rudana. V svojstvu vodje kulturnega oddelka deželne vlade pa je dvorni svetnik dr. Rudan imel tudi odprto srce in razumevanje za kulturne potrebe koroških Slovencev, v kolikor so to dopuščale splošne okoliščine.

Rojen v Trstu, kjer so se tiste čase srečevali ljudje in kulture Avstrijcev, Italijanov in Slovencev, in preživljajoč študijska leta v Celovcu in Grazu, je bil dvorni svetnik dr. Rudan naravnost poklican, da je prevzel delo dvornega svetnika Heinzla, svojega predhodnika v vodstvu kulturnega oddelka deželne vlade. Na ledini kulturnega sodelovanja Koroške s svojimi južnimi sosedami, ki jo je po letu 1950 pričel orati dvorni svetnik Heinzl, je dvorni svetnik dr. Rudan prijel plug v roke z vso doslednostjo. S to doslednostjo mu je ob njegovi srčni in kulturni globini v času prodirajočega uveljavljanja prijateljskega sodelovanja na meji uspelo, da je na tej ledini oral vedno nove brazde in da jo predaja svojemu nasledniku dr. Otto Maria Polleyu kot razcvetajoči se vrt razumevanja, prijateljstva in kulturnega oplajanja.

Za opravljeno delo v kulturnem razvoju Koroške je dvorni svetnik prejel visoka odlikovanja, ki so mu jih podelili predsedniki republik Avstrije, Italije in Jugoslavije. Koroški Slovenci pa mu tem potom izražamo svoje iskreno priznanje in srčno zahvalo za razumevanje, ki ga je vedno spet pokazal za naše kulturne potrebe.

OBČNI ZBOR SPD „EDINOST“ V PLIBERKU:

Pomen prosvetnega dela se iz leta v leto večja

V nedeljo 19. decembra je imelo Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ svoj redni občni zbor. Med številnimi navzočimi člani in prijatelji društva je predsednik Lovro Potočnik mogel pozdraviti tudi podžupana pliberške občine Mirka Kumra, mestnega svetnika Janeza Kolenika, kulturnega referenta občine šolskega ravnatelja Valentina Vavilja ter predsednika Slovenske prosvetne zveze odvetnika dr. Francija Zwittra in tajnika Andreja Kokota.

Iz poročila o društvenem delovanju od zadnjega občnega zbora je bilo povzeti, da je bilo društveno delo dokaj razgibano. Zadnji občni zbor je bil sredi živahne volilne kampanje za občinske volitve, ki so bile prvič v veliki občini Pliberk. Prosvetno društvo je v novem položaju potrebno tembolj, da se v pravi luči pokaže dvojezični značaj občine, ki v pretežni večini sestaja iz slovensko govorečega prebivalstva. Pomen društva je v veliki občini postal večji kot prej.

Skupno je imel društveni odbor osem sej, na katerih se je sklepalo o raznih prireditvah in razpravljalo tudi o drugih perečih vprašanjih, kakor o izgradnji organizacije, o šolstvu, o pritegnitvi predvsem mladine, ureditvi knjižnice in drugem. V

težav z Drabosnjakovim priznanjem odlikovanih prosvetašev, kjer je imel slavnostni govor podžupan Črčej, župan Kristan je pokazal skioptične slike o Rimu, Milka Hartman pa je posredovala lepe mladinske vložke. Meseca februarja 1965 je bil v okvi-

Kot prvi sad dogovora na Ravnah je bilo odlično gostovanje KPD »Prežihov Voranc« s prvovrstno folklorno skupino s spremljavo godbenega kvinteta in nastopom zbora »Koroški oktet«.

Pri vseh prireditvah je sodeloval društveni pevski zbor pod vodstvom Valentina Hartmana. Razen tega je zbor gostoval in sodeloval v raznih drugih krajih, med drugim pred kratkim na zadrudni proslavi v Dobri vasi, na binkoštno soboto lani v Črni in na Prevaljah, letos v jeseni pa spet na Prevaljah. Podžupan Črčej je imenoval društveni zbor kot enega izmed stebrov prosvetnega življenja.

Poročilo, v katerem pa ni bilo posebej navedeno še mnogovrstno podrobno delo, je občni zbor po živahni diskusiji vzel na znanje, izrekel zahvalo odboru in iznesel tudi koristno konstruktivno kritiko. Po poročilih blagajnika in knjižničarja je občni zbor izvolil znova dosedanji društveni odbor.

Ob zaključku je spregovoril predsednik SPZ in v svojem govoru podal koristna in za vse sprejemljiva napotila za še uspešnejši razvoj Slovenskega prosvetnega društva »Edinost« v Pliberku.

Tudi občni zbor je društveni pevski zbor obrobil z lepo domačo pesmijo.

Ples slov. akademikov

Pripravljalni odbor vabi na 4. Ples slovenskih akademikov, ki bo v četrtek 6. januarja 1966 s pričetkom ob 20.30 uri v kletni dvorani Doma glasbe (Konzerthaus) v Celovcu. Dijaki slovenske gimnazije bodo ples začeli s polonezo, Selski fantje pa bodo skrbeli za izbran pevski spored. Za ples igra godba iz Slovenjega Plajberka. Vstopnice so v predprodaji v Mohorjevi knjigarni in pri večerni blagajni. Vstopnina 25 šilingov.

KOLENDAR

Petek,	31. december:	Silvester
Sobota,	1. januar:	Novo leto
Nedelja,	2. januar:	Makarij
Ponedeljek,	3. januar:	Genovefa
Torek,	4. januar:	Tih
Sreda,	5. januar:	Telesfor
Četrtek,	6. januar:	Sv. tr. kralji

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

15. Slovenski ples

Vabilo
na tradicionalni

v soboto 22. januarja 1966 s pričetkom ob 20. uri v prostorih
Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelujejo: ■ Veliki mestni plesni orkester Ljubljana
s pevcema Majdo Šape in Rajkom Irgoličem
■ Ansambel „Dobri znanci in drugi.“

Vstopnice po 25 šilingov v predprodaji pri krajevnih SPD in v
„Naši knjigi“ v Celovcu, Wulfengasse.

pomladnih mesecih lani sta bili v Schwarzlovci dvorani dve večji prireditvi, najprej potopisno predavanje Ivana Boleta »2000 km po Jugoslaviji v besedi, sliki in pesmi«, potem pa Vigredni pevsko-godbeni koncert s sodelovanjem rudniške godbe iz Mežice pod vodstvom kapelnika Mavhlerja. Društvo se je krepko postavilo na noge, da je uspelo po trdovratni borbi z narodnimi nestrpnostmi, da je ob otvoritvi podjunske železnice dobila tudi naša pesem in beseda na postaji v Pliberku-mestu in v Dobu svojo veljavo. Društveni pevski zbor je nastopil tudi ob otvoritvi nove uradne občinske hiše. Tik pred božičem leta 1964 je bilo prisočno društveno srečanje v počasti-

ru društva dvodnevni izobraževalni tečaj, na katerem so domači strokovnjaki predavali o aktualnih vprašanjih. Meseca aprila je bila posrečena prireditev: Meškova proslava. O Mešku je govoril profesor Janko Messner, Milka pa je spet posredovala lepo mladinsko petje in prisrčen otroški prizor.

Na Križevo je imelo društvo poučen izlet v železarno na Ravne. Po ogledu gigantskega podjetja je bilo v študijski knjižnici srečanje z ravenškimi predstavniki kulturnega življenja in dogovor o medsebojni meddruštveni kulturni izmenjavi. Meseca junija je bil spet v Schwarzlovci dvorani uspel pevsko-godbeni koncert ansambla Zvonko Ortan iz Prevalj.

Kranjčev Franc

V prijazni vasi v Podjuni ob vzhodni strani hriba Libič je gospodaril na svoji kmetiji Kranjčev Franc s svojo sestro Trezo. Po lepi in veliki zidani hiši sredi vasi, kjer sta domovala, bi vsakdo sklepal, da je to velika kmetija. Pa ni bilo tako. S cementno opeko krita streha je združevala pod svojim okriljem skedenj, hlev in stanovanje. Polja je bilo komaj toliko, da je skromno preživljalo le dva človeka. Pitala sta dva prašiča in redila dve kravi, ki sta ju uporabljala tudi kot vprežno živino. Za hišo se je poganjalo v strmino sadovnjak. Prostor pred hišo pa so zavzemali vrt, gnojščice, uta za steljo in drvarnica. Naprej se je razgrinjala zelena trata, ki so jo oblikovala v lep trikot obkrožajoča jo tri vozna pota.

Na tej idilični trati so ob večernem hladu in ob nedeljah radi posedali vaščani in se pogovarjali ter reševali svoje probleme. Posebno radi so se zbirali tam otroci. Pri Kranjčevih jih ni bilo, Franc pa jih je imel zelo rad, zato se je večkrat prišel zabavati med nje. Lezli so po njem, on pa se jih je otresal, da so se prekopicavali kakor mlade mucke. Ko so se že naveličali raznih iger in postali utrujeni, jim je Franc začel praviti zgodbe. Imel je dar pripovedovanja in si je navadno pravljice kar sprti izmišljal. Otroci so ga imeli zelo radi in bili vedno srečni v njegovi družbi. Pa tudi odrasli so ga cenili in upoštevali. Med sosedi je prišlo včasih do prepiror; s Francem se ni mogel nihče sporeči, saj ni mogel nikomur skriviti lasu. Bil je dobričina in je raje popustil. Tudi dekleta s Franca, ki je bil postaven in lep fant, rade videle, toda no-

beni se ni posrečilo, da bi ga speljala v zakonski stan.

Kranjčev gozd je bil premajhen, da bi v njem zraslo dovolj drv. Zato so sosede Francu radi dovolili, da je pospravil drevesa, ki so se posušila, in je lahko pulil po njihovih gozdovih štore, kar ni bilo lahko delo. Najprej je štor odkopal in predolge korenine posekal, nato pa vtaknil med glavne rogovile dolg, debel drog in štor tako dolgo privzdigoval, da ga je izpulil. Če je bil štor velik, se je mučil z njim tudi po dve uri, da ga je izruval iz zemlje. Ko jih je potem s kravami pripeljal domov visoko naložen voz, so ljudje radi dejali: »Franc, ti si pa dober lovec, ko si postrelil toliko zajcev!« Vsako jesen je pred njegovo domačijo zrasla visoka grmada rogovilaste in skrivenčene kurjave. Nato se je Franc mučil še po več tednov, da je razklal in scepil zveržene smolnate štore, ki so bili potem izvrstno kurivo.

Svoja polja sta Kranjčeva zelo vesno in skrbno obdelovala. Najlepše žito je raslo na njunih njivah. Ob košnji je Franc vselej rad priskočil sosedom na pomoč. Ko so jeseni začele rasti gobe, so obširni gozdovi Dobrave oživele in je vsakdo, ki je utegnil, šel nabirat zlahke jurčke. Franc jih je nabral vedno polne košare in zaslužil lepe denarce. Gobe je kupoval in dobro plačeval neki Dunajčan na Metlovi, kjer je bilo središče prostiranih dobavskih lesov. Jurčki so romali vsak dan sprti brzovozno na Dunaj. Pozimi, ko na kmetih ni bilo dosti dela in sta umetni jezerci pri Štihu zamrzili ter je veliko kmečkih fantov šlo napravljat led za pi-

vovarno Sorgendorf, kmetje pa s konji voziti, je bi Franc med njimi.

Izbruhnila je prva svetovna vojna. Franc je bil tedaj star trideset let. Poklicali so ga na nabor in potrdili za vojaka. Do takrat ni zašel nikoli daleč od doma in že sama misel, da bo moral v svet, je bila zanj težka. Nerazumljivo in nekaj strašnega se mu je zdelo, da bo moral na bojno polje in ubijati ljudi. Slutil je in tudi vsakomur dejal, da se za vedno poslavlja, da se nikdar več ne bo vrnil domov. Tudi vaščanom je bilo težko in so sočustvovali z njim. Prišel je čas slovesa. Preden ga je sosed odpeljal s konjem na pliberško železniško postajo, so prinesla dekleta rdečih nageljnov in mu jih pripela na klobuk in prsa. Zbrala se je vsa vas in se solznih oči poslavljala. Tudi Francu so se vlile debele solze, da je komaj mogel vsakemu še stisniti roko.

Težki časi so nastopili za Kranjčevega Franca pri vojaki. Nemško ni znal govoriti, razumel je le nekaj besed. Radi trdega dela je bil nekoliko okoren in neroden, pri vežbanju je le težko dojemal in obvladal potrebne gibe in obrate ter so ga zato šikanirali. Strašno ga je mučilo domotožje in so mu misli vedno uhajale k dragim v rodno vas. V uteho mu je bil dobri prijatelj Joža. Bil je prebrisan in je Francu večkrat dejal, da se mu bo nekaj zgodilo, da ne bo šel na fronto. Vežbali so streljanje s topovi in ko je počil strel, ga je vrglo na tla ter je popolnoma oglušel. Zdravniki so ga spoznali za nesposobnega za vojaško službo. Vsa strahofna leta je v miru prebil doma. Ko je bil konec vojne, je naenkrat spet dobro slišal. Zanj je bila sreča, da je Avstro-Ogrska vojno zgubila in so nastale nove države, sicer bi bil hudo kaznovan ali pa bi se moral še naprej delati gluhega vse življenje.

Regina

O — Regina,
duše moje bolečina.

Regina!
Kdo ljubi te kot jaz,
Regina!
Kdo zvest ti je kot jaz,
Regina!
Kdo čuje zate vse noči,
a srce tvoje le molči.

Terana mi nali,
Regina,
in vince pij z menoj,
Regina!
To vince sladko vse do dna,
da vgasne žeja mi srca.

Regina,
o — Regina.

Pavle Kernjak

Kranjčev Franc pa je zvesto služil cesarju; bil je premalo podjeten, da bi se skušal rešiti vojaščine. Vojškoval se je v Galiciji, na soški fronti, nato spet po obširnih ruskih poljanah. Potem pa sestra Treza več mesecev ni prejela nobene pošte. Vsi so že mislili, da ga je doletela smrt na bojnem polju. Pa je le prišlo obširno pismo naslednje vsebine:

„Ljuba sestra, dragi moji sosedje!
Postal sem ruski vojni ujetnik. Nekaj časa sem bil v taborišču, sedaj pa sem v službi pri ruskemu veleposelniku, ki ima toliko zemlje, da jo obdelujemo s štiridesetimi pari konj. Tudi ujetnikov nas je toliko. Gospodar

[Nadaljevanje na 4. strani]

